

Vergaderjaar 2009–2010

21 501-30

Raad voor Concurrentievermogen

Nr. 217

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 november 2009

Mede namens de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap bied ik u hierbij de geannoteerde agenda van de Raad voor Concurrentievermogen van 3 en 4 december a.s. aan. In de bijlage vindt u een toelichting per onderwerp.

Tijdens het gedeelte over onderzoek op 3 december zal de Raad naar verwachting conclusies aannemen over de toekomstige prioriteiten voor Europees onderzoek, over de toekomst van ICT-onderzoek, innovatie en infrastructuren, en over de voortgang van het Gezamenlijk Programmeren van onderzoek. Daarnaast zal de Raad naar verwachting een resolutie aannemen over versterkte aansturing van de Europese Onderzoeksruimte (ERA).

Tijdens het gedeelte over consumenten, interne markt en industrie op 3 en 4 december is er een beleidsdebat over het voorstel voor de richtlijn consumentenrechten. Daarnaast zal de Raad streven naar een algemene oriëntatie en conclusies over het gemeenschapsoctrooi en een systeem voor geschillenbeslechting. Ook wordt gestreefd naar een politiek akkoord over het voorstel voor de verordening voor een Europese BV. Daarnaast zal de Raad naar verwachting conclusies aannemen over de Lissabonstrategie post 2010, het EU-programma Betere Regelgeving en prioriteiten voor de Interne Markt.

Onder het agendapunt «Diversen» zullen Commissie en Voorzitterschap informeren over de stand van zaken van ITER, over de Commissiemededeling «Investerings in de ontwikkeling van koolstofarme technologieën», over het gezamenlijke R&D-programma Baltische Zee (artikel 169-initiatief Bonus), over de Commissiemededeling «Global Monitoring voor milieu en veiligheid» (GMES), over de Commissiemededeling grensoverschrijdende elektronische handel, over Betere Regelgeving, Kansspelen, *Google Books*, en over de Verordening geharmoniseerde voorwaarden voor het op de markt brengen van bouwproducten. Een aantal lidstaten zal informeren over de laatste ontwikkelingen rond Opel/General

Motors en over het voorstel voor het project *Extreme Light Infrastructure*. Tenslotte zal het inkomende Spaanse EU-voorzitterschap een toelichting geven op haar werkprogramma.

Tijdens het AO over de Lissabonstrategie na 2010 op 11 november jl. en het AO Innovatie op 17 november jl. heb ik uw Kamer toegezegd u nader te informeren over het Achtste Kaderprogramma, dat in 2014 van start zal gaan. Ik ga hier in mijn reactie op de aanbevelingen van het rapport «Impact Europese kaderprogramma's in Nederland» van Technopolis nader op in. Deze reactie komt uw Kamer separaat toe.

De minister van Economische Zaken,
M. J. A. van der Hoeven

Bijlage: Agenda Raad voor Concurrentievermogen 3 en 4 december 2009

Gedeelte onderzoek	Aard van de Raadsbespreking
Toekomstige prioriteiten voor Europees onderzoek	Gedachtewisseling en Raadsconclusies
Versterkte aansturing van de Europese Onderzoeksruimte	Raadsresolutie
Toekomst van ICT-onderzoek, innovatie en infrastructuren	Raadsconclusies
Voortgang Gezamenlijk programmeren	Raadsconclusies
Gedeelte consumenten, interne markt en industrie	
Voorstel voor richtlijn consumentenrechten	Beleidsdebat
Gemeenschapsoctrooi en een systeem voor geschillenbeslechting	Algemene oriëntatie en Raadsconclusies
Verordening Europese BV	Politiek akkoord
Post 2010 Lissabonstrategie	Raadsconclusies
Betere Regelgeving	Raadsconclusies
Prioriteiten voor de Interne Markt	Raadsconclusies

Toekomstige prioriteiten voor Europees onderzoek *Raadsconclusies*

De Raad zal waarschijnlijk conclusies aannemen over de richting van de toekomstige prioriteiten van de Europese onderzoeksruimte in de opvolger van de Lissabonstrategie.

De conceptconclusies vormen een nadere concretisering van de reeds bestaande prioriteiten binnen de Europese onderzoeksruimte (ERA), waarbij een sterke koppeling gelegd wordt met maatschappelijke uitdagingen en samenhang van beleid binnen de kennisdriehoek. De conceptconclusies geven aan hoe deze twee aspecten verwerkt kunnen worden door de bestaande actielijnen voor de ERA verder te verbeteren en te versterken. Hierbij wordt benadrukt dat de diverse beleidsactiviteiten in veel gevallen op nationaal dan wel regionaal niveau moeten worden opgepakt conform het subsidiariteitsprincipe. Verder wordt voorgesteld om een beperkt aantal ambitieuze doelstellingen te formuleren om de voortgang van de ERA te meten.

Nederland onderschrijft het belang van een focus op maatschappelijke uitdagingen. Deze uitdagingen vergen een Europese en bredere internationale aanpak, waarbij inzet op onderzoek en innovatie is vereist. De koppeling met de maatschappelijke uitdagingen zal tevens het draagvlak voor investeringen in onderzoek vergroten. Deze focus op maatschappelijke uitdagingen moet zodanig worden vormgegeven dat de investeringen in onderzoek uiteindelijk zullen bijdragen aan het verbeteren van het Europese concurrentievermogen. Hiervoor is het van belang dat binnen het gestelde kader van maatschappelijke uitdagingen de kwaliteit van het onderzoek voorop staat. Voor het vergroten van het draagvlak moet het instrumentarium verder worden gestroomlijnd en vereenvoudigd. Dit is ook opgenomen in de Raadsconclusies. Voor deze stroomlijning en vereenvoudiging moeten de diverse beleidsinitiatieven binnen de kennisdriehoek beter op elkaar afgestemd worden, zonder dat hier zware coördinatiemechanismen op worden gezet. Van belang is dat aan de verschillende onderdelen van de kennisdriehoek in het Verdrag van Lissabon verschillende bevoegdheden tussen de lidstaten en de EU worden toebedeeld. Zo is onderzoek een gedeelde verantwoordelijkheid en blijven onderwijs en industrie nationale bevoegdheden, waarbij de EU voornamelijk een coördinerende of ondersteunende bevoegdheid kent. Wat betreft de doelstellingen voor de ERA is Nederland van mening dat er daarbij een duidelijke relatie moet worden gelegd met de Lissabonstrategie na 2010. In lijn met de Kabinetsreactie op het SER-advies over de

Lissabonstrategie na 2010 pleit Nederland bij het realiseren van de Europese onderzoeksruimte voor een beperkt aantal ambitieuze doelstellingen, waarbij het mogelijk moet zijn tussen de lidstaten te differentiëren.

Versterkte aansturing van de Europese onderzoeksruimte *Raadsresolutie*

Onder het agendapunt «versterkte aansturing van de Europese onderzoeksruimte» zal naar verwachting een Resolutie worden aangenomen over de *governance* (aansturing) van de Europese onderzoeksruimte (ERA).

In deze concept-Raadsresolutie worden de belangrijkste uitgangspunten beschreven voor de aansturing van de ontwikkeling van de ERA. De nadruk in de concept-Raadsresolutie ligt op het vergroten van de complementariteit en synergie van het onderzoeksbeleid met het innovatie- en onderwijsbeleid (de zogenaamde kennisdriehoek). Tevens wordt de betrokkenheid van *stakeholders* benadrukt, evenals het belang van een betere communicatie over de verworvenheden van de ERA naar het grote publiek. Ook wordt benadrukt dat het Europese Parlement beter betrokken dient te worden bij de ontwikkeling van de ERA. In de concept-Raadsresolutie wordt verder de aanpassing van het mandaat van CREST onder het komende Spaanse EU-voorzitterschap aangekondigd. CREST is het adviescomité over wetenschappelijk en technologisch onderzoek aan zowel de Raad voor Concurrentievermogen als aan de Europese Commissie. Dit comité krijgt met de aanpassing van het mandaat een belangrijke rol in de aansturing van de ontwikkeling van de ERA. Het vorige mandaat dateerde uit 1995 en moet worden aangepast aan de ontwikkelingen sindsdien, zoals de opvolger van de Lissabonstrategie en de implicaties van het Verdrag van Lissabon.

Nederland steunt de concept-Raadsresolutie over de ERA-*governance* inclusief de aankondiging van het vernieuwde CREST-mandaat. CREST moet zich daarbij met name richten op het volgen van de strategische ontwikkeling van de ERA op zowel EU-niveau als op nationaal niveau. Het comité zal advies geven over zowel de voortgang van de implementatie van huidige initiatieven als over nieuwe initiatieven die noodzakelijk zijn om de ERA te versterken en uit te bouwen. Het Zweedse Voorzitterschap had aanvankelijk in december het CREST-mandaat willen aanpassen. Een aantal lidstaten, waaronder Nederland, vond het daarvoor echter te vroeg. Door de gezamenlijke verantwoordelijkheid van lidstaten en Commissie voor de ontwikkeling van de Europese Onderzoeksruimte, die in het Verdrag van Lissabon is opgenomen, lijkt het raadzaam om eerst de samenstelling van de nieuwe Commissie af te wachten alvorens dit mandaat aan te passen.

Toekomst van ICT-onderzoek, -innovatie en -infrastructuren *Raadsconclusies*

De Raad zal naar verwachting conclusies aannemen die zijn gebaseerd op drie mededelingen van de Commissie: een strategie voor Onderzoek & Ontwikkeling (O&O) en innovatie op ICT-gebied in Europa, infrastructuren voor e-wetenschap en een mededeling inzake ICT-grenzen verleggen.

De conceptconclusies gaan op de bovengenoemde drie mededelingen in. In de mededeling over O&O en innovatie op ICT-gebied benadrukt de Commissie het belang van een strategie voor een sterkere ICT-markt in Europa. De lidstaten en marktpartijen worden opgeroepen om gezamenlijk meer financiële middelen ter beschikking te stellen en beter samen te werken op het gebied van ICT-onderzoek, -ontwikkeling en -innovatie. In

de mededeling over ICT-infrastructuren voor e-wetenschap benadrukt de Commissie de strategische rol van ICT-infrastructuren voor de ontwikkeling van het Europese onderzoek- en innovatiebeleid. De mededeling roept de lidstaten, de Commissie en de wetenschapswereld op gezamenlijk sterk in te zetten op het tot stand brengen en op niveau houden van ICT-infrastructuren van wereldklasse. In de mededeling inzake het verleggen van ICT-grenzen benadrukt de Commissie het belang van technologieën van de toekomst of in opkomst, speciaal in het domein van informatie- en communicatietechnologie, voor de (toekomstige) concurrentiepositie van de EU.

De Raad benadrukt in haar conceptconclusies het belang van ICT voor economische groei, innovatie en voor sociale veranderingen. Om de potentie van ICT ten volle te benutten is het echter nodig obstakels weg te nemen, samenwerking te verbeteren en fragmentering tegen te gaan. De Raad roept daarom op tot beter geïntegreerd beleid omtrent ICT, kennisontwikkeling en onderzoek. Zij nodigt lidstaten uit om hun steun aan ICT-onderzoek en -innovatie te verhogen, zowel op nationaal als EU-niveau en intensievere inspanningen te leveren in het bouwen van clusters op het gebied van onderzoek en innovatie. De Commissie wordt uitgenodigd om initiatieven te ontwikkelen voor onderzoeksintensieve bedrijven in het MKB, initiatieven te ontwikkelen om meer jonge mensen te interesseren voor ICT-onderzoek, synergie te creëren tussen instrumenten op verschillende niveaus en via onder meer openbare aanbesteding innovatie te bevorderen.

Nederland kan instemmen met de conceptconclusies. Nederland kan over het algemeen instemmen met de door de Commissie voorgestelde acties en maatregelen. Nederland erkent al jaren het maatschappelijke en economische belang van ICT voor burgers en bedrijven, de overheid, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties zoals geformuleerd in de ICT Agenda 2008–2011 en het kabinetsproject Nederland Ondernemend Innovatieland. Door wetenschap te versterken en innovatie te bevorderen speelt ICT een belangrijke rol in de Europese doelstellingen voor duurzame groei en banen.

Gezamenlijk Programmeren van onderzoek

Raadsconclusies

De Raad neemt naar verwachting conclusies aan over de voortgang die gemaakt is met het Gezamenlijk Programmeren van onderzoek. Dit betreft onder meer de voortgang van het Gezamenlijk Programmeren-initiatief op het terrein van Neurodegeneratieve ziekten, in het bijzonder Alzheimer. Daarnaast neemt de Raad conclusies aan over de voortgang die gemaakt is met het identificeren en onderbouwen van Europese of mondiale maatschappelijke uitdagingen die zich lenen als thema voor Gezamenlijk Programmeren.

Door middel van Gezamenlijk Programmeren beoogt de Raad nationaal onderzoeksbeleid van de lidstaten op het gebied van een aantal maatschappelijke uitdagingen af te stemmen. Lidstaten zijn door de Raad voor Concurrentievermogen op 2 december 2008 uitgedaagd om 1) een aantal maatschappelijke thema's te identificeren voor Gezamenlijk Programmeren, 2) binnen deze thema's een gemeenschappelijke visie op te stellen, en 3) deze visie te vertalen in strategische onderzoeksagenda's. Deze onderzoeksagenda's fungeren als overkoepelend kader voor een beter gecoördineerde, gezamenlijke inzet van intergouvernementele, nationale en regionale programma's.

Gelijktijdig heeft de Raad op 2 december 2008 de lidstaten opgeroepen om reeds te starten met een Gezamenlijk Programmeren-proefinitiatief op het gebied neurodegeneratieve ziekten, in het bijzonder de ziekte van Alzheimer. De Commissie heeft in dit verband op 22 juli 2009 een voorstel voor aanbeveling aan de Raad uitgebracht, waarin zij de lidstaten uitnodigt en stimuleert tot nadere samenwerking bij het opstellen van een Europese Strategische Onderzoeksagenda op dit gebied. Deze onderzoeksagenda omvat onder meer de volgende activiteiten:

- Het identificeren van onderzoeksgebieden die door Europese afstemming voordeel kunnen hebben voor de lidstaten
- Het delen van onderzoeksinfrastructuren door EU-onderzoeksgroepen
- Het uitwisselen van *best practices* op het gebied van zorg voor mensen met deze ziekten
- Het identificeren en uitwisselen van informatie over relevante nationale onderzoeksprogramma's.

De Raad zal naar verwachting de relevantie benadrukken van Gezamenlijk Programmeren op het terrein van neurodegeneratieve ziekten, in het bijzonder de ziekte van Alzheimer. In Europa lijden volgens cijfers van de Commissie meer dan 7 miljoen mensen aan de ziekte van Alzheimer en daaraan gerelateerde ziekten. De verwachting is dat deze cijfers in 2020 behoorlijk hoger zijn vanwege de toenemende levensverwachting. De Raad erkent dat lidstaten dit niet individueel op kunnen lossen en verwelkomt daarom het Gezamenlijk Programmeren-initiatief op het terrein van neurodegeneratieve ziekten, in het bijzonder Alzheimer. De Raad nodigt de lidstaten uit om een gezamenlijke visie, een strategische onderzoeksagenda en een gezamenlijke managementstructuur te ontwikkelen.

De Raad zal naar verwachting de voortgang die is gemaakt met betrekking tot het identificeren en onderbouwen van een eerste aantal thema's voor Gezamenlijk Programmeren verwelkomen. De drie thema's die zijn geïdentificeerd 1) landbouw, voedselzekerheid en klimaatverandering, 2) gezondheid, voeding en de preventie van dieetgerelateerde ziekten, en 3) cultureel erfgoed. De Raad nodigt de Commissie uit om de lancering van Gezamenlijk Programmeren-initiatieven voor deze thema's voor te bereiden, zodat de Raad deze initiatieven daadwerkelijk kan lanceren. De Raad zal daarnaast naar verwachting inzetten op verdere identificatie van thema's.

Nederland steunt het streven naar meer coördinatie tussen nationale onderzoeksprogramma's van de lidstaten en de grondgedachte van Gezamenlijk Programmeren om een verbinding te leggen tussen de Europese onderzoeksruimte en maatschappelijke vraagstukken. Vanwege het grote maatschappelijke belang wil Nederland zich inzetten voor het gezamenlijk programmeren van Alzheimer-onderzoek op Europees niveau.

De drie thema's die op dit moment geïdentificeerd zijn, kunnen op Nederlandse instemming rekenen. De thema's adresseren alle drie een Europese of mondiale maatschappelijke uitdaging. Nederland heeft een coördinerende rol voor het thema «gezondheid, voeding en de preventie van dieetgerelateerde ziekten». Dit thema sluit goed aan bij een breed scala van bestaande Nederlandse onderzoeksprogramma's, zoals het EZ-innovatieprogramma Food Nutrition Delta, de ZonMW-programma's op het terrein van preventie, voeding chronische ziekten en systeembioïologie en de onderzoeksprogrammering van TNO en Wageningen Universiteit/Dienst Landbouwkundig Onderzoek (WUR/DLO) op gezonde voeding. Nederland wil daarnaast graag betrokken blijven bij de verdere uitwerking van het initiatief «landbouw, voedselzekerheid en klimaatverandering», waarvoor Nederland eveneens een goed ontwikkelde reeds bestaande onderzoeksprogrammering kent m.n. binnen WUR/DLO. Nederland is op dit moment

ook betrokken bij het initiatief «cultureel erfgoed». Nederland heeft enkele onderzoeksprogramma's in huis die relevant zijn voor dit initiatief, in het bijzonder de NWO-programma's omtrent archeologisch onderzoek en het in ontwikkeling zijnde NWO-programma «science for arts». Nederland staat sympathiek tegenover dit voorstel en wil betrokken blijven, maar nog geen definitieve toezeggingen doen. Nederland hecht er aan dat in 2010 verder wordt gegaan met de identificatie van thema's. Nederland kan instemmen met de conceptconclusies.

Richtlijn Consumentenrechten

Beleidsdebat

De Raad zal aan de hand van discussievragen een beleidsdebat voeren over het richtlijnvoorstel ter herziening van het Europese consumentenrecht. Naar verwachting zal de discussie zich voornamelijk richten op de bepalingen over koop op afstand en colportage en de rechtsmiddelen die de consument hierbij kan inroepen. Ook de reikwijdte van de richtlijn en de bepalingen over non-conformiteit (wettelijke garantietermijn) komen waarschijnlijk aan de orde.

Het richtlijnvoorstel voegt vier bestaande richtlijnen, te weten: de richtlijn Verkoop op afstand; de richtlijn Colportage; de richtlijn Consumentenkoop; en de richtlijn Oneerlijke bedingen, samen tot één nieuw kaderinstrument. Het belangrijkste doel van de herziening is het realiseren van een interne markt voor consumenten, waar naar het juiste evenwicht wordt gezocht tussen een hoog beschermingsniveau van de consument en het concurrentievermogen van het bedrijfsleven. De ontwerprichtlijn richt zich op verbetering, vereenvoudiging en actualisering van het bestaande Europese consumentenrecht. Het gaat concreet om informatieverplichtingen, het herroepingsrecht (bedenktijd voor consument) bij verkoop op afstand en colportage, de non-conformiteitsbepalingen (wettelijke garantie) en de algemene voorwaarden.

Nederland acht het een goed moment om op politiek niveau een strategisch debat over de ontwerprichtlijn te voeren. Dit vormt een nieuwe stap voorwaarts in het onderhandelingsproces. Nederland zal de doelstellingen van de richtlijn steunen en blijft het belang van het voltooiën van de interne markt voor consumenten en bedrijven onderschrijven. Nederland steunt het streven naar volledige harmonisatie van het voorstel en zet daarbij in op een juist evenwicht tussen een hoog niveau van consumentenbescherming en het verbeteren van het concurrentievermogen van het bedrijfsleven. Het afgelopen half jaar hebben de onderhandelingen in Brussel op ambtelijk niveau zich toegespitst op de regeling inzake non-conformiteit, de reikwijdte van de richtlijn en de regeling inzake buiten verkoopruimten en op afstand gesloten overeenkomsten. De zwarte en grijze lijst binnen de algemene voorwaarden zijn nog geen onderwerp van bespreking geweest.

Nederland heeft speciale aandacht voor de non-conformiteitsregeling in de richtlijn, om een gelijkwaardig beschermingsniveau te realiseren op dit punt als de huidige nationale regeling biedt. Nederland zet zich in om hiervoor een passende oplossing te vinden, waarbij de uitwerking van de regeling op duurzame goederen een belangrijk aandachtspunt is. De wettelijke garantietermijn zal moeten worden gezien in onderlinge samenhang met de bewijslast en de rechtsmiddelen die de consument heeft.

Ten aanzien van het totaalpakket van rechten en plichten op het gebied van informatieverplichtingen en het herroepingsrecht wenst Nederland dat een goede balans wordt gevonden tussen een hoog niveau van consumentenbescherming en het tegengaan van onnodige administratieve

lastenverzwaring voor ondernemers. Nederland is hierbij voorstander van een vaste termijn voor het herroepingsrecht voor zowel colportageovereenkomsten als op afstand gesloten overeenkomsten. Daarnaast zal Nederland erop aandringen dat de richtlijn ten aanzien van het aanvangsmoment van de herroepingstermijn duidelijkheid verschaft. Wat de reikwijdte van de ontwerprichtlijn betreft, is het Nederlandse standpunt dat het voorstel vooralsnog onvoldoende duidelijkheid biedt over de verhouding met sectorspecifieke communautaire regelgeving en met de dienstenrichtlijn. Nederland zal hier aandacht voor vragen.

Gemeenschapsoctrooi en een systeem voor geschillenbeslechting *Algemene Oriëntatie en Raadsconclusies*

De Raad zal worden gevraagd om een algemene oriëntatie overeen te komen ten aanzien van de Verordening Gemeenschapsoctrooi. Dit is een informeel akkoord van de Raad, voorafgaand aan de opinie van het EP, die met de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon medebeslissingsrecht krijgt over het Gemeenschapsoctrooi. Daarnaast zal de Raad worden gevraagd conclusies aan te nemen ten aanzien van een aantal belangrijke aspecten van de regeling voor geschillenbeslechting en een aantal aspecten van het Gemeenschapsoctrooi die buiten de Verordening vallen.

Wat vooraf ging

Het huidige octrooisysteem in Europa is erg versnipperd, ingewikkeld, kostbaar en leidt tot grote rechtsonzekerheid. Op dit moment hebben uitvinders die hun uitvinding in meerdere lidstaten willen beschermen de keuze tussen aparte nationale octrooien of een Europees octrooi. Europese octrooien worden verleend door het Europees Octrooibureau (EOB) dat is opgericht in het kader van het Europees Octrooi Verdrag (EOV). Bij het EOV zijn nu 36 landen aangesloten. Het probleem met het Europese octrooi is dat dit na verlening feitelijk uiteen valt in een bundel afzonderlijke nationale octrooirechten, die ook weer eens afzonderlijk in iedere lidstaat moet worden gehandhaafd in geval van een geschil. Dit betekent duplicatie van octrooirechten en mogelijk parallelle octrooirechtzaken, met niet altijd een gelijklopend eindvonnis. Een goed Gemeenschapsoctrooi, met een bijbehorend systeem voor geschillenbeslechting, kan hiervoor een oplossing bieden.

Op basis van een Commissievoorstel van 2000 bereikte de Raad in 2003 een politiek akkoord, dat echter door het bedrijfsleven werd afgewezen. Voornaamste bezwaren waren het uitgebreide talenregime (verleende octrooien moesten in deze opzet, op kosten van de rechthebbende in alle Gemeenschapstalen worden vertaald) en de zeer centralistische onderbrenging van de rechtspraak bij het Hof van Justitie. In 2007 stelde de Commissie, na een uitgebreide *stakeholders*-consultatie, voor om opnieuw te proberen het Gemeenschapsoctrooi tot stand te brengen. Sindsdien wordt langs twee parallelle wegen verder gewerkt aan de realisatie van zowel een uniform systeem voor geschillenbeslechting als het gemeenschapsoctrooi, met als einddoel dat beide gelijktijdig in werking zullen treden.

De opeenvolgende voorzitterschappen hebben deze gedachte verder uitgewerkt, hetgeen heeft geresulteerd in een herziene tekst voor een Verordening Gemeenschapsoctrooi en een voorstel voor een «gemengde overeenkomst» met betrekking tot de beslechting van octrooigeschillen. Dit laatste betreft de oprichting van een gespecialiseerd Octrooigerecht in het kader van het EOV, dat naast de toekomstige Gemeenschapsoctrooien ook zal mogen oordelen over de bestaande Europese octrooien. De overeenkomst wordt «gemengd» genoemd omdat het gaat om een internatio-

nale overeenkomst, waarbij naast de EU-lidstaten ook derde landen zijn betrokken. Over het idee van een gemengde overeenkomst is door de Raad advies gevraagd aan het Hof van Justitie. Het advies wordt in het voorjaar van 2010 verwacht.

Inhoud van het voorliggende pakket

Met het voorliggende pakket probeert het Zweeds Voorzitterschap op een aantal belangrijke punten tot een akkoord te komen. Er is echter nog geen algeheel akkoord mogelijk, vanwege de nog lopende adviesaanvraag aan het Hof van Justitie over de verenigbaarheid van de beoogde gemengde overeenkomst tot oprichting van een Europees Octrooigerecht, met het EG-Verdrag (geschilbeslechting). Daarom heeft het Voorzitterschap Raadsconclusies opgesteld, met uitzondering van die onderdelen die het onderwerp zijn van advisering.

Ook het talenregime van het Gemeenschapsoctrooi is nog geen onderdeel van het voorliggende pakket. Dit zou dan in een later stadium geregeld moeten worden in een aparte Verordening. De strategie van het Zweedse Voorzitterschap is om eerst op zoveel mogelijk andere belangrijkste aspecten tot een akkoord te komen, om zo aan het eind van het proces de druk op dit extreem politiek gevoelige punt te kunnen opvoeren.

Geschilbeslechting

Ten aanzien van geschilbeslechting wordt in de conceptconclusies onder andere vorm gegeven aan de inrichting van het in te stellen gespecialiseerd Octrooigerecht, waarbij hoge kwaliteitseisen worden gesteld aan rechters, gebruik wordt gemaakt van een multinationale samenstelling van rechters en technische rechters in de regionale en lokale divisies van het Gerecht, om zo de kwaliteit van alle divisies te waarborgen. Tevens wordt richting gegeven aan de financiering van het systeem, waarbij een model wordt voorgesteld waarin in de aanvangfase de mogelijkheid wordt geboden voor een Communautaire bijdrage maar wordt toegewezen naar kostendekkendheid.

Gemeenschapsoctrooi

De Verordening Gemeenschapsoctrooi behelst, op het talenregime na, de gehele materiële regeling van het Gemeenschapsoctrooi. De conceptconclusies op het punt van het Gemeenschapsoctrooi bevatten elementen van het Gemeenschapsoctrooi die niet onder de Verordening vallen, zoals de hoogte en verdeling van de vernieuwingstaxen (waarbij de helft toekomt aan het Europees Octrooibureau en de helft wordt verdeeld onder de lidstaten volgens een nader in te vullen verdeelsleutel) en de samenwerkingsarrangementen tussen het EOB en de nationale octrooibureaus (waarbij onderzoekers van het EOB de resultaten van eerder onderzoek van nationale bureaus naar eigen inzicht kunnen gebruiken).

Nederlandse inzet

Nederland hecht sterk aan vooruitgang op het terrein van het Gemeenschapsoctrooi met bijbehorend systeem voor geschilbeslechting. Het innovatieve bedrijfsleven in Europa is gebaat bij een snelle invoering van een goede, snelle, kostenefficiënte en uniforme octrooirechtspraak en Gemeenschapsoctrooi. Daarmee worden de kosten voor het bedrijfsleven aanzienlijk gereduceerd en neemt de rechtszekerheid toe.

Nederland kan akkoord gaan met de aanpak van het Voorzitterschap. Nederland kan de voorstellen van het Voorzitterschap steunen, alhoewel deze op het moment van schrijven nog volop in onderhandeling zijn op ambtelijk niveau in Brussel. Het voorliggende pakket, zoals dat er op het

moment van schrijven uit ziet, komt in belangrijke mate tegemoet aan de wensen van Nederland en het (Nederlandse) bedrijfsleven. Het definitieve oordeel over het voorliggende pakket zal afhangen van de uitkomsten van de verdere onderhandelingen tot aan de Raad. Ook is het belangrijk erop te wijzen dat het definitieve oordeel van Nederland en het bedrijfsleven over het gehele pakket, te zijner tijd in belangrijke mate zal afhangen van het talenregime van het Gemeenschapsoctrooi, dat nu nog geen onderdeel van het pakket is.

Geschilbeslechting

Voor wat betreft geschilbeslechting is Nederland sterk voorstander van de voorstellen om de octrooirechtspraak niet langer centraal bij het Hof van Justitie onder te brengen (zoals in het compromis van 2003 het geval was), maar bij een gespecialiseerd Octrooigerecht met een centrale divisie, en regionale en lokale vestigingen. Verder steunt Nederland de voorstellen voor de inrichting van het Octrooigerecht, waarbij in alle instanties een hoog kwaliteitsniveau wordt bereikt. Met de voorstellen voor de inrichting – met hoge eisen aan rechters, een multinationale samenstelling van het team van rechters en het gebruik van technische rechters –, wordt een kwalitatief hoogwaardig en efficiënt systeem van geschilbeslechting gegarandeerd. Hiermee komen de voorstellen tegemoet aan de kritiek van het bedrijfsleven op het akkoord dat in 2003, dat de rechtspraak te centraal was ondergebracht bij het Europees Hof van Justitie. Een verdere afzwakking van de conclusies, die ertoe zou leiden dat de kwaliteit en efficiëntie van het gerecht in gedrang komt, is voor Nederland niet acceptabel. Nederland kan voorts akkoord gaan met een Communautaire bijdrage in de financiering van het octrooigerecht in de aanvangsfase, maar is van mening dat dit een tijdelijke bijdrage moet zijn en kostendekkendheid als einddoel moet worden geformuleerd.

Gemeenschapsoctrooi

Ten aanzien van het Gemeenschapsoctrooi kan Nederland akkoord gaan met de Verordening Gemeenschapsoctrooi. Nederland steunt de poging van het Zweeds Voorzitterschap om het punt van het talenregime in dit stadium uit te sluiten van het compromispakket, om zo de druk aan het eind van het proces te kunnen opvoeren. Ook is elke stap voorwaarts in dit moeizame dossier waardevol. Nederland zal zich in de verdere onderhandelingen inzetten voor een beperkt talenregime, dat zo dicht mogelijk bij het regime van het Europees octrooiverdrag blijft (Frans, Duits, Engels), aangevuld met machinevertalingen in alle EU-talen voor informatiedoeleinden. De voorstellen in de conceptconclusies op het punt van de hoogte en verdeling van vernieuwingstaxen en de samenwerkingsarrangementen tussen het EOB en de nationale bureaus zijn voor Nederland omwille van een compromis acceptabel. Verdere conclusies op het punt van de samenwerkingsarrangementen, waarbij de nationale bureaus een grotere rol wordt toegedicht, zijn voor Nederland evenwel niet acceptabel wanneer dit de onafhankelijke positie van het EOB zou ondermijnen.

Verordening Europese BV

Politiek akkoord

Het Zweeds Voorzitterschap stuurt aan op een politiek akkoord over de verordening voor het statuut van de Europese besloten vennootschap (Europese BV). Momenteel lopen de onderhandelingen hierover nog. De besluitvorming over dit voorstel vindt plaats met unanimiteit.

Op 25 juni 2008 heeft de Commissie in het kader van de *Small Business Act* een voorstel gepresenteerd voor een verordening voor een Europese BV. Met het voorstel voor een Europese BV wordt beoogd grensoverschrijdende activiteiten van kleine en middelgrote ondernemingen te bevor-

deren door vestiging en bedrijfsvoering op de interne markt te vergemakkelijken.

Nederland heeft altijd gezegd een Europese BV te kunnen steunen mits deze voldoende zekerheid en betrouwbaarheid biedt aan alle betrokken partijen. Alleen dan kan een Europese BV toegevoegde waarde hebben voor grensoverschrijdende activiteiten van ondernemers in het midden- en kleinbedrijf. Het oorspronkelijke voorstel van de Commissie moest daartoe wat Nederland betreft op een aantal punten worden verbeterd. Deze verbeteringen betreffen: het verduidelijken van de verhouding tussen Europees en nationaal recht, het verbeteren van de bescherming van crediteuren en minderheidsaandeelhouders, het verbeteren van de medezeggenschapsrechten van werknemers, en verduidelijkingen ten aanzien van bestuurdersaansprakelijkheid.

Het huidige compromisvoorstel van het Voorzitterschap biedt wat Nederland betreft op drie van deze punten voldoende duidelijkheid. Ten eerste is de verhouding Europees en nationaal recht verduidelijkt doordat in de ontwerpverordening duidelijk is aangegeven op welke punten het nationale recht prevaleert. Daarnaast is nu vastgelegd dat minderheidsaandeelhouders de bescherming genieten die het nationale rechtssystemen van het thuisland van de Europese BV biedt. Ook de bestuursaansprakelijkheid is nu geregeld. Deze wordt beheerst door het toepasselijke recht van het thuisland.

Op het punt van de kapitaalbescherming heeft Nederland zich sterk gemaakt voor een verplichte uitkeringstest, naar analogie van de voorziene aanpassing van het Nederlandse BV-recht. Veel lidstaten zijn niet bekend met de uitkeringstest. Zij zijn gewend de balanstest in combinatie met een minimumkapitaal voor te schrijven en willen niet worden verplicht een andere test voor de Europese BV voor te schrijven. In het huidige compromis wordt dan ook voorgesteld dat per lidstaat een keuze kan worden gemaakt ten aanzien van minimumkapitaal en kapitaalbeschermingsregime. Nederland is daarbij van mening dat de balanstest crediteuren te weinig bescherming biedt en heeft daarom voorgesteld dat iedere Europese BV verplicht wordt om duidelijk te maken wat haar thuisland is, hoeveel haar kapitaal is en wat het kapitaalbeschermingsregime is dat op haar van toepassing is. Hierdoor kunnen bedrijven zelf de afweging maken of zij de crediteurenbescherming bij de SPE waarmee zij beogen te handelen afdoende achten om zaken te doen. Indien voldaan wordt aan deze informatieverplichting kan Nederland instemmen met de voorgestelde keuze voor lidstaten ten aanzien van minimumkapitaal en kapitaalbeschermingsregime.

De medezeggenschapsrechten in deze verordening betreffen zogenaamde *vennootschappelijke* medezeggenschapsrechten. Dat wil zeggen de invloed van werknemers op de samenstelling van het bestuurs- en toezichtsorgaan van de Europese BV. Dit onderwerp is, net als bij totstandkoming van eerdere verordeningen voor Europese vennootschappen, voor Nederland een zeer belangrijk element geweest in dit voorstel. Op dit punt wordt nog intensief onderhandeld, met name over de hoogte van de drempel vanaf wanneer onderhandeld moet worden over het toepasselijke medezeggenschapsregime. De Nederlandse inzet is een zo laag mogelijke drempel. Hierbij moet worden opgemerkt dat de informatie- en raadplegingsrechten uit de Wet op de ondernemingsraden (WOR) niet ter discussie staan. De WOR is immers van toepassing ongeacht de rechtsvorm van de in Nederland gevestigde onderneming.

Voor het compromis over het grensoverschrijdende element is Nederland van mening dat dit slechts een lichte variant mag zijn die voor het bedrijfs-

leven weinig beperkingen kent en geen grote administratieve lasten met zich meebrengt. Hiermee komt, wat Nederland betreft, de bruikbaarheid van de Europese BV niet in het gedrang.

Zoals eerder aangegeven lopen de onderhandelingen over dit voorstel nog. Nederland zal uiteindelijk alleen instemmen indien het voorstel als geheel voldoende zekerheid en betrouwbaarheid biedt voor alle betrokken partijen.

Post 2010 Lissabonstrategie: naar een competitief, innovatief en eco-efficiënt Europa

Raadsconclusies

De Raad zal naar verwachting Raadsconclusies aannemen over de bijdrage van de Raad voor Concurrentievermogen aan de discussie over de opvolger van de Lissabonstrategie voor duurzame groei en werkgelegenheid na 2010.

In de conceptconclusies benadrukt de Raad het belang van een vervolg van de Lissabonstrategie, met een blijvende focus op groei en werkgelegenheid. Ten aanzien van de *governance* van de nieuwe strategie wordt gewezen op het belang om de rapportagelasten van de lidstaten minimaal te houden, en om in te zetten op een beperkt aantal concrete (SMART) doelen. Voorts benadrukt de Raad dat een grotere betrokkenheid van de Raad voor Concurrentievermogen in het evaluatieproces van de nationale rapporten en de landenspecifieke aanbevelingen gewenst is. Dit zou de identificatie en uitwisseling van zogenaamde *best practices* kunnen versterken en de synergie tussen nationale initiatieven onderling en de samenhang met Communautaire beleid kunnen versterken. Ook benadrukt de Raad het belang de Communautaire elementen van de strategie te versterken, met een duidelijke en prioritaire strategische hervormingsagenda voor acties op Communautair niveau. In dit licht wijst de Raad er op dat de nieuwe financiële perspectieven vanaf 2014 het belang van de post-2010 strategie voor groei en werkgelegenheid moeten reflecteren.

Als prioritaire thema's worden genoemd 1) de transformatie van Europa tot een eco-efficiënte economie, 2) het creëren van de beste randvoorwaarden voor groei en werkgelegenheid (interne markt, betere regelgeving, mededingingsbeleid), 3) het intensiveren van inspanningen op het terrein van onderzoek en innovatie, en 4) het erkennen van de rol van het MKB in het hart van de Europese economie.

Nederland kan de Raadsconclusies verwelkomen. Deze komen voor een groot deel overeen met de visie van Nederland ten aanzien van de nieuwe Lissabonstrategie zoals uiteengezet in de kabinetsreactie op het SER-advies «Europa 2020: de nieuwe Lissabonstrategie» en tijdens het AO Lissabonstrategie d.d. 11 november. Veel van de Nederlandse wensen zijn verwerkt in de conclusies, zoals het belang van het behoud van focus op groei en werkgelegenheid, een sterke Communautaire component binnen de strategie, het stroomlijnen van de nationale rapporten en het vaststellen van een beperkt aantal concrete doelen. Nederland herkent de vier prioriteiten die worden genoemd in de conclusies.

Ten aanzien van de vier prioriteiten hecht Nederland met name aan aandacht voor de transformatie naar een eco-efficiënte economie, als een belangrijke voorwaarde voor toekomstige groei; het belang van open markten en de effectieve handhaving van regels voor mededinging en staatssteun; voortgang op het punt van betere regelgeving; aandacht voor een breed innovatieplan, dat ook maatschappelijke uitdagingen adresseert, ingaat op het verbeteren van de kennisvalorisatie en inzet op

stroomlijning en het verbeteren van de toegang tot de verschillende innovatie- en onderzoeksinstrumenten; en de implementatie van het *Small Business Act* op nationaal en Communautair niveau als prioriteit, inclusief aandacht voor late betalingen en de zorg voor adequate toegang tot financiering.

Betere regelgeving

Raadsconclusies

De Raad zal naar verwachting Raadsconclusies aannemen met betrekking tot het EU-programma Betere regelgeving. Eind januari 2010 zal de Commissie een vierde strategische evaluatie van dit programma uitbrengen.

De conceptconclusies bespreken de voortgang van het EU-programma Betere regelgeving. Daarnaast zal de Raad naar verwachting de mededeling van de Commissie over het Actieprogramma administratieve lastenreductie (COM (2009) 544) verwelkomen. De Commissie heeft deze mededeling op 20 oktober jl. gepubliceerd. In de mededeling geeft de Commissie een stand van zaken van de reductievoorstellen binnen de 13 prioritaire gebieden die onderdeel zijn van het AL Actieprogramma. Resultaat van het Actieprogramma is volgens de Commissie een totale potentiële besparing van 40,4 miljard euro op EU niveau. De eerste 48 maatregelen zijn al door de Commissie in voorstellen omgezet en voor zover nodig akkoord bevonden door Raad en Europees Parlement. 18 maatregelen moeten nog door Raad en Parlement worden geaccepteerd. Tenslotte zijn 31 maatregelen nog bij de Commissie in voorbereiding. Ook presenteert de Commissie sectorale reductieplannen voor de 13 prioritaire gebieden en doet de Commissie aanbevelingen voor uitbreiding van het Actieprogramma voor de toekomst. In de conceptconclusies wordt de Commissie opgeroepen meer voorstellen op te nemen in het Actieprogramma en het Actieprogramma te verbreden naar meer prioritaire gebieden.

Nederland kan instemmen met de conceptconclusies. In de Mededeling van de Commissie is een aantal reductievoorstellen opgenomen die overeenkomen met een aantal van de reductievoorstellen die Nederland afgelopen voorjaar aan de Commissie stuurde. Nederland verwelkomt de sectorale reductieplannen van de Commissie, omdat Nederland hier al lang voor pleit. De voorstellen vormen een concretisering van de reductiedoelstellingen die de Commissie eerder in het kader van het Actieprogramma heeft geformuleerd en dragen bij aan een duidelijke monitoring van de voortgang van het Actieprogramma. Nederland is voorts van mening dat het Actieprogramma verder moet worden uitgevoerd én uitgebreid. Nederland onderschrijft de conclusies dan ook op dat punt.

Prioriteiten voor de interne markt

Raadsconclusies

De Raad zal naar verwachting conclusies aannemen over de prioriteiten voor de interne markt in het komende decennium.

De conceptconclusies liggen in het verlengde van het uitgebreide debat tijdens de informele Raad voor Concurrentievermogen over de toekomst van de interne markt, waarover uw Kamer is geïnformeerd (Kamerstukken 2009–2010, 21 501-30, nr. 211 en 215). In de conceptconclusies verwelkomt de Raad het initiatief van de Voorzitter van de Commissie om de interne markt als belangrijk strategisch onderwerp op de agenda van de nieuwe Commissie te zetten. Op basis van een nadere analyse van de resterende belemmeringen op de interne markt en evaluatie van bestaande regels zal de Commissie waar nodig voorstellen ontwikkelen voor een nieuw pakket

aan maatregelen die het functioneren van de interne markt verder kunnen verbeteren. Voorts wordt benadrukt dat op het gebied van het vrij verkeer van diensten en goederen ook na de implementatie van de dienstenrichtlijn respectievelijk het goederenpakket uit 2008 nog steeds werk verzet zal moeten worden om nog aanwezige barrières op de interne markt uit de weg te ruimen. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de externe aspecten van de interne markt: de EU markt moet open blijven voor de rest van de wereld en andere markten moeten open blijven voor de EU. De externe agenda moet onderdeel worden van de post 2010 Lissabonstrategie. Tot slot onderschrijft de Raad de noodzaak van doelmatiger coördinatie tussen de verschillende beleidsterreinen en roept ook de Commissie op om intern de coördinatie op het terrein van de interne markt te verbeteren. De Raad zal jaarlijks de voortgang van het verbeteren van de werking van de interne markt, inclusief op het punt van de externe dimensie, monitoren. Nederland kan de conclusies verwelkomen.